

**Сенату Универзитета уметности у Београду
Наставно-уметничко-научном већу
Факултета музичке уметности у Београду**

На основу члана 30. Закона о високом образовању (*Службени гласник* Републике Србије бр. 76/05, 100/07 – др. пропис 97/08, 44/10, 93/12, 89/13, 99/14, 45/15 – аутентично тумачење и 68/115), чланова 40. и 41. Правилника о студирању бр. 01-1372/10 од 10. јуна 2010. године, члана 41. Статута Факултета музичке уметности у Београду, на предлог Катедре за солфеђо и музичку педагогију Наставно-уметничко-научно веће Факултета музичке уметности је на седници одржаној 24. фебруара 2016. године, донело Одлуку (бр. 01-416/16) од 25. фебруара 2016. године, о именовану Комисије за оцену и одбрану докторске дисертације мр Славице Стефановић под називом *Чиниоци ефикасног управљања разредом у настави музике у основној школи*.

Комисија у саставу:

др Бланка Богуновић, редовни професор за ужу научну област психологија и педагогија, Универзитет уметности у Београду, Факултет музичке уметности, ментор,

др Ивана Дробни, редовни професор на предметима Солфеђо и Методика наставе солфеђа, Универзитет уметности у Београду, Факултет музичке уметности,

др Милена Петровић, ванредни професор на предметима Солфеђо и Методика наставе солфеђа, Универзитет уметности у Београду, Факултет музичке уметности,

др Нада О'Брајан, доцент на предмету Методика општег музичког образовања Универзитет уметности у Београду, Факултет музичке уметности и

др Миомира Ђурђановић, ванредни професорна предмету Методика наставе музичке културе, Универзитет у Нишу, Факултет уметности.

подноси Наставно-уметничком-научном већу Факултета музичке уметности и Сенату Универзитета уметности у Београду

**ИЗВЕШТАЈ
о докторској дисертацији**

**ЧИНИОЦИ ЕФИКАСНОГ УПРАВЉАЊА РАЗРЕДОМ
У НАСТАВИ МУЗИКЕ У ОСНОВНОЈ ШКОЛИ**

Кандидаткиње мр Славице Стефановић

Чланови комисије су прочитали докторску дисертацију и сагласили се да је подобна за јавну одбрану. На основу тога сачинили су Извештај који садржи: уводно

образложење, биографију и библиографију кандидаткиње, анализу дисертације, оцену остварених резултата, критички осврт са коментарима и питањима, образложење доприноса науци и закључак са завршном оценом дисертације.

1. УВОДНО ОБРАЗЛОЖЕЊЕ

Мр Славица Стефановић је пријавила тему докторске дисертације под називом *Управљање разредом у настави музике у основној школи* 6.6.2007. године (бр. 01-23-3/07). На основу предлога Катедре за солфеђо и музичку педагогију Веће Факултета на седници од 13. јуна 2007. године донело је предлог одлуке бр. 01-927/07 од 18. јуна 2007. године, о именовану Комисије за оцену испуњености услова за стицање доктората и научне заснованости теме докторске дисертације у саставу: др Бланка Богуновић, доцент на Факултету музичке уметности и научни сарадник Института за педагошка истраживања у Београду, др Соња Маринковић, ванредни професор на Факултету музичке уметности и др Ивана Хрпка, доцент на Факултету музичке уметности.

Веће Факултета на седници од 10. октобра 2007. године донело је одлуку бр. 01-1707/07 од 16. октобра 2007. године о одобравању теме докторске дисертације мр Славице Стефановић и усвајању предлога Комисије за оцену испуњености услова за стицање доктората и научне заснованости предложене теме докторске дисертације о промени наслова предложене докторске дисертације тако да гласи: *Чиниоци ефикасног управљања разредом у настави музике у основној школи*. Усвојен је извештај Комисије бр. 01-1570/07 од 4.10.2007. године у саставу: др Бланка Богуновић, доцент и научни сарадник Института за педагошка истраживања у Београду, др Соња Маринковић, ванредни професор и др Ивана Хрпка, доцент. За ментора за израду докторске дисертације одређена је др Бланка Богуновић, доцент и научни сарадник Института за педагошка истраживања у Београду. Сенат Универзитета уметности на седници од 29. новембра 2007. године дао је сагласност бр. 7/305 од 29.11.2007. године (бр. 01-2064/07 од 5.12.2007. године) на Извештај комисије. Веће Факултета на седници од 26.12.2007. године донело је одлуку бр. 01-2277/07 од 27. децембра 2007. године о одобравању рада на докторској дисертацији и именовану др Бланка Богуновић, доцент и научни сарадник Института за педагошка истраживања у Београду за ментора.

Мр Славица Стефановић је, уз сарадњу са ментором др Бланком Богуновић, завршену докторску дисертацију, на даљу процедуру, предала Факултету музичке уметности у Београду 19.02.2016. године.

2. БИОГРАФИЈА КАНДИДАТКИЊЕ

Мр Славица Стефановић је рођена 1959. године у Крушевцу у музичкој породици. Диполомирала је основне студије на Факултету музичке уметности у Скопљу 1983. године (наставно-теоријски одсек). На Факултету музичке уметности у Београду је најпре завршила специјалистичке студије 1992. године, на предмету Методика

општег музичког образовања, а затим магистрирала (на истом предмету) 2003. године са темом: *Настава музике у основној школи у Србији (1945-1959)*.

У првој фази свог професионалног развоја Славица Стефановић је показала ентузијазам, висок степен ангажованости и широко интересовање за музичке активности у различитим доменама професије: наставник у основној и средњој школи, предавач на Педагошкој академији, поставила и осмислила рад библиотеке на Факултету музичке уметности на Цетињу, радила је као асистент и наставник стручног предмета за област Практична методика општег музичког образовања на Факултету музичке уметности у Београду, као и на изборном предмету Дидактичке музичке игре за основну школу који је сама осмислила. Поред тога, била је музички уредник у културном центру и позоришту, хорски диригент, дизајнер музике и вокални педагог у позоришним представама. Добитник је многих стручних награда (за хорску делатност) и друштвених признања (Музичка омладина Србије, Културно просветна заједница Србије, Факултет музичке уметности Београд).

У другој фази професионалног развоја активности мр Славице Стефановић конвергирају и усмеравају се ка иновативно-педагошким и научним активностима. Тежња кандидаткиње за усавршавањем и стручним развојем видљива је од почетака њеног радног искуства (Специјалистичке студије, Certificate Carl Orff, Orff Center München, Deutschland, 2006), који се наставља научним усавршавањем током рада на магистарској тези и пријавом докторске дисертације са темом *Чиниоци ефикасног управљања разредом у настави музике у основној школи*.

Мр Славица Стефановић је у оквиру педагошких активности на предмету Практична методика општег музичког образовања на Факултету музичке уметности, где је и запослена, реализовала са студентима ауторски пројекат *Музичка башта*, уз подршку Министарства просвете Србије и тада Амбасадом Србије и Црне Горе у Берну. Затим, омогућила је, у више наврата, учешће студената изборног предмета Дидактичке музичке игре за основну школу на Педагошком форуму на Факултету музичке уметности у Београду. На Факултету музичке уметности мр Славица Стефановић била је ментор и члан комисије на дипломском предмету Методика општег музичког образовања.

Од 2000. године, када почиње са публикавањем својих стручних и научних радова, мр Славица Стефановић је објавила стручно-уметничке радове (ауторске песме за децу); објављивала је текстове у часопису за културу *Мокрањац*, коаутор је уџбеника *Музичка култура за 7 разред основне школе* и *Музичка култура за 8 разред основне школе* у издању Завода за уџбенике. Она објављује стручно-научне радове у земљи и региону (Црна Гора, Федерација Босне и Херцеговине, Република Српска), у часописима националног значаја (*Васпитање и образовање; Библиографски вјесник*, Црна Гора); у зборницима радова (*Зборник Катедре за теоријске предмете*, Београд; *Музичка теорија и анализа*, Београд, *Зборник педагошког форума сценских уметности*, Београд; *Тематски зборник Традиција као инспирација*, Бања Лука) и учествује на националним, као и на међународном скупу (*Музика у друштву*, Музиколошко друштво, Сарајево ФБиХ).

Мр Славица Стефановић се од почетака свог професионалног рада налази у сфери педагошког рада, с тим што се њен фокус мења, а њено знање и искуство

имају високу трансферну вредност за студенте Факултета, будуће наставнике музике.

Библиографија:

1. Стефановић, С. (2000). Могућности употребе компјутера у настави музике. *Васпитање и образовање*, 4, 203-213.(Црна Гора)
2. Стефановић, С. (2001). Креативност деце на часу музике у основној школи. *Васпитање и образовање*, 5, 36-45.(Црна Гора)
3. Стефановић, С. (2002). Библиографија прилога о Музичкој академији са Цетиња (1980-2000). *Библиографски вјесник*, часопис друштва библиотекара Црне Горе, 1-3.
4. Стефановић, С. (2002). Хорске песме за децу Стевана Мокрањаца. *Часопис за културу Мокрањац*, 4, 46-47.
5. Стефановић, С. (2003). Анализа хорских песама за децу: циклус *Дванаест месеци* Лудмиле Фрајт. *Часопис за културу Мокрањац*, 5, 42-44.
6. Стефановић, С. (2004). Хорске песме за децу из српске музичке ризнице. *Часопис за културу Мокрањац*, 6, 34-36.
7. Стефановић, С. (2005). Основна школа: Настава музике у мрежи друштвено историјских околности (1944-1959). У М. Живковић и др. (Ур.): *Зборник Катедре за теоријске предмете. Музичка теорија и анализа 2* (205-221). Београд: Факултет музичке уметности.
8. Стефановић, С. (2005). Стварање социјалистичког друштва: Функција и значај дечјих хорова у првој послератној деценији у Србији (1945-1955). У Т. Карача и С. Казић (Ур.): *Зборник радова 4. Међународног симпозија Музика у друштву* (74-86). Федерација Босне и Херцеговине:Музиколошко друштво.
9. Стефановић, С. (2006). Дечје музичко стваралаштво. У М. Живковић и др. (Ур.): *Зборник Катедре за теоријске предмете. Музичка теорија и анализа 3* (205-211). Београд: Факултет музичке уметности.
10. Стефановић, С. (2008). Савремени основношколски уџбеник и настава музике: Компаративна анализа дидактичко методичке апаратуре (Србија, Чешка, Словенија и Велика Британија). У Т. Карача и С. Казић (Ур.): *Зборник радова 5. Међународног симпозија Музика у друштву* (254-269). Федерација Босне и Херцеговине:Музиколошко друштво.
11. Стефановић, С. (2008). Заборављене странице дечје хорске литературе: Збирка „100 дечјих хорова“ (1955). У М. Живковић и др. (Ур.): *Зборник Катедре за теоријске предмете. Музичка теорија и анализа 4* (250-265). Београд: Факултет музичке уметности.
12. Стефановић, С. (2010). Савремени и/или традиционални поглед на дидактички материјал у наставним плановима и програмима за основну школу. У С. Маринковић и С. Додик (Ур.): *Зборник радова са научног скупа Традиција као инспирација* (75-83). Бања Лука: Академија умјетности Универзитета у Бањој Луци.
13. Стефановић, С. (2010). Дечје хорско певање и компоновање за децу: Песме мериме Драгутиновић. *Часопис за културу Мокрањац*, 12, 52-53.

14. Стефановић, С. (2011). Драматургија музичких активности у основној школи или наставна игра – наставне методе и облици рада. У М. Петровић (Ур.): *Зборник тринаестог педагошког форума сценских уметности* (243-254). Београд: Факултет музичке уметности.
15. Стефановић, С. (2011). Коришћење времена у школским условима. У С. Маринковић и С. Додик (Ур): *Зборник радова са научног скупа Традиција као инспирација* (678-686). Бања Лука: Академија умјетности Универзитета у Бањој Луци.
16. Стефановић, С. (2014). Музичке компетенције наставника музике у основној школи. У С. Маринковић, С. Додик и А. Петров (Ур.): *Зборник радова са научног скупа Традиција као инспирација* (54-61). Бања Лука: Академија умјетности Универзитета у Бањој Луци.
17. Стефановић, С. (2014). Настава музике у основној школи: Дисциплина ученика и стратегије наставника. У М. Петровић (Ур.): *Тематски зборник: Социолошки аспект педагогије и извођаштва у сценским уметностима* (70-81). Београд: Факултет музичке уметности.
18. Стефановић, С. (2015). Музичке активности у основној школи: концентрација и пажња ученика. У С. Маринковић и С. Додик (Ур): *Зборник радова са научног скупа Традиција као инспирација* (633-649). Бања Лука: Академија умјетности Универзитета у Бањој Луци.

Уџбеници:

1. Маринковић, С., Маринковић, Т., Стефановић, С. и Линцовић, Д. (2009). *Музичка култура* за седми разред основне школе. Београд: Завод за уџбенике.
2. Маринковић, С., Маринковић, Т. и Стефановић, С. (2010). *Музичка култура* за осми разред основне школе. Београд: Завод за уџбенике.

3. АНАЛИЗА ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ

Докторска дисертација мр Славице Стефановић *Чиниоци ефикасног управљања разредом у настави музике у основној школи*, обима је 235 страна, писана фонтом Times New Roman величине 12, са стандардним проредом 1.5 и има 24 графичка прилога (3 табеле и један графикон).

Рад је организован у две велике целине са укупно осам поглавља. После „Увода“, следи први, „Теоријски део“ који садржи следећа поглавља: „Школски контекст учења“, „Социјални контекст учења“, „Својства наставника музике релевантна за успешно управљање разредом“ и „Ученик у настави“. Други, „Емпиријски део“, садржи следећа поглавља: „Методологија истраживања“, „Резултати и интерпретација“, „Закључак емпиријског истраживања“ и „Завршна разматрања“. Затим следи листа коришћене „Литературе“ и „Прилози“.

Уводу претходи „Сажетак“ на српском и енглеском језику.

У оквиру „Увода“ (стр. 9-14) кандидаткиња дефинише појам управљања разредом у разредној настави на узрасту виших разреда основне школе, сагледава

значај теме, њено место у склопу реализације наставног програма, циљева и исхода наставног процеса, као и њену истраженост у ширим педагошким оквирима, при томе саопштавајући да није до сада била заступљена у нашој научној музичко-педагошкој литератури. Мр Славица Стефановић приказује структуру теоријске концепције на којој почива докторска дисертација и најављује њен садржај.

„Теоријски део“ рада (стр. 15-141), који уједно представља и концептуални оквир емпиријског истраживања представљеног у другом делу дисертације, садржи четири обимна поглавља која се баве главним групама чинилаца ефикасног управљања разредом на узрасту виших разреда основне школе, тако што сумирају и приказују налазе референтних аутора и истраживача, из света, региона и Србије. Прво поглавље у оквиру теоријског дела, „Школски контекст учења“ широко разматра три главна сегмента образовног процеса који директно или индиректно условљавају реализацију конструктивне, радне атмосфере у настави Музичке културе. То су „Наставни план и програм“ (дефинисани су циљеви и задаци, као и очекивани исходи и наведен дидактички материјал неопходан за реализацију истих), „Наставне методе и облици рада“, као и „Организација наставе“ (својства разредно-часовног система и наставног окружења).

У другом, обухватном поглављу, „Социјални контекст учења“ (стр. 64-102), ауторка, ослањајући се на бројне домаће и стране ауторе, сагледава кључне социјалне аспекте руковођења наставним активностима, и то кроз „Социјално-педагошки“ и „Социјално-психолошки контекст учења музике“. Она прегледно и исцрпно саопштава о основним сегментима понашања ученика и наставника и могућим моделима, начинима и правилима регулисања њихове интеракције (социјалне вештине, правила понашања, процедуре/рутине у настави). Упуштајући се у финије проблеме регулисања понашања ученика од стране наставника, у циљу достизања адекватне, настави примерене радне атмосфере, кандидаткиња говори о комуникацији између наставника и ученика, дисциплини у разреду, обликовању понашања и начинима руковођења.

У трећем поглављу, „Својства наставника музике релевантна за успешно управљање разредом“ (стр. 103-130) мр Славица Стефановић се бави, на првом месту, видовима „Личних својстава наставника“ који га одређују као вођу и оног који активно руководи активностима у управљању разредом, опредељујући се за стилове управљања који одговарају његовом личном профилу и вредносном систему. Затим, она се бави професионалним „Компетенцијама наставника“, пре свега музичким, које и представљају срж наставникових активности на часу, као и његовог капацитета за подучавање ученика и реализацију образовних и васпитних циљева наставе Музичке културе.

У четвртном поглављу, „Ученик у разредној настави“ (стр. 131-141) кандидаткиња упућује оквирно у специфичне карактеристике узрасног периода коме припадају ученици виших разреда основне школе (од 5. – 8- разреда), а који су у центру њеног научног и практичног интересовања, да би се потом фокусирао на „Понашање ученика“ у склопу разредних активности и дала преглед могућих проблематичних видова понашања ученика, који могу довести до поремећаја разредне дисциплине и ометања ефикасне радне атмосфере.

„Емпиријски део“ рада (стр. 142-192) представља обухватно емпиријско истраживање, сагласно са теоријском концепцијом према којој је организовано и излагање у „Теоријском делу“ дисертације. Оно обухвата три поглавља: „Методологија истраживања“, „Резултати и интерпретација“ и „Закључак емпиријског истраживања“. Предмет истраживања су чиниоци ефикасног управљања разредом у вишим разредима основне школе у настави Музичке културе, који су сагледавани широко, кроз школски и социјални контекст одвијања наставе, као и музичке и педагошке компетенције наставника музике. Такође, испитивана су својства наставника виђена из угла ученика, у намери да се сагледа наставни процес у разреду и да се установи статус чиниоца који се сматрају важним за ефикасно управљање разредом у настави музике у основној школи. Истраживање је у односу на циљеве који су постављени експлоративно, а приликом обраде података примењен је дескриптивни метод. Примењена су два упитника, која су једним делом конструисана за потребе истраживања, и другим делом преузета из постојећих истраживања. Студија је реализована на великом узорку од 689 ученика и 30 њихових наставника у 30 школа у Србији, што свакако говори о поузданости добијених података. Резултати су прегледно и јасно организовани и презентовани према постављеним циљевима. У „Закључку емпиријског истраживања“ мр Славица Стефановић сажима налазе овог опсежно осмишљеног емпиријског истраживања.

Последњи део дисертације представљају „Завршна разматрања“ (Поглавље 8) у коме кандидаткиња резимира налазе истраживачког дела и повезује их са теоријским и истраживачким сазнањима других аутора, постулирајући и сопствени став у односу на циљеве, начине и средства успешног руковођења разредном дисциплином (стр.193-206).

На крају рада наведен је списак коришћене „Литературе“ (стр. 207-216) и „Прилози“ (стр. 217-235).

4. ОЦЕНА ОСТВАРЕНИХ РЕЗУЛТАТА

Мр Славица Стефановић у докторској дисертацији успешно спроводи своју намеру да сагледа и прикаже релевантне чиниоце ефикасног управљања разредом. Она даје систематичан преглед четири групе чинилаца, ослањајући се на референтну литературу, почевши од специфичности наставе музике у основној школи, преко социјално-педагошких и социјално-психолошких чинилаца у разреду, до музичких и педагошких компетенција наставника музике, који су и најзаслужнији за успостављање конструктивних услова рада. Поред тога, наставник је сагледан из угла самопроцене, али и ученичке процене његових социјално-педагошких стратегија, вештина, поступака и рутине које примењује.

Кандидаткиња је у теоријском делу систематизовала релевантна постојећа сазнања о теми којом се бавила и исцрпно их представила, при томе обезбеђујући холистички приступ у намери да сагледа обухватно чиниоце који условљавају контекст у коме се настава одвија, као и оне које се тичу директних учесника образовања, овде наставе Музичке културе – ученика и наставника. У теоријском делу кандидаткиња приступа широко питању чинилаца ефикасног руковођења

разредом (стављајући нагласак на руковођење понашањем ученика које по њеном мишљењу треба да буде примерено и да тако омогућава реализацију наставних циљева), тежећи да захвати целину фактора из домена образовних прописа/оквира којима је дефинисан наставни контекст, да би постепено, по принципу „левка“, сужавајући оквир разматрања преко социјално-педагошког и социјално-психолошког слоја активности наставника и ученика у разреду, дошла до личних својстава наставника, који је и централна фигура реализације образовних и наставних циљева. Кандидаткња у фокус ставља наставникова лична својства која су кључна за руковођење разредом и која имају одлучујући квалитет за атмосферу у разреду, а то су стартегије вођења наставних активности, улоге које дефинишу радну климу и начини реаговања на понашања ученика. Дакле, сагледане су карактеристике наставника Музичке културе широко - преко професионалних и социјалних до личних својстава.

Резултати емпиријског истраживања идентификују статус појединачних аспеката у свакој од група чинилаца руковођења разредом и тако имамо прилику да сагледамо богат профил података о томе у којим условима и на који начин се одвија настава и како наставник руководи разредном дисциплином, а што је и најважније – како то ученик види. Управо је то и један од важних доприноса ове студије – она даје слику наставног окружења и услова рада које имају наставници Музичке културе и осликава статус чинилаца управљања разредом у специфичном образовном миљеу, који индиректно условљавају квалитет рада и образовне исходе.

Налази упућују на значај наставникових стилова и стратегија управљања разредним активностима и начинима решавања проблема понашања ученика на часовима Музичке културе, која готово традиционално има проблем са дисциплином, због природе предмета и очекивања ученика, као и вредновања улоге и места овог предмета у школском курикулуму.

5. КРИТИЧКИ ОСВРТ НА ДИСЕРТАЦИЈУ

Докторском дисертацијом *Чиниоци ефикасног управљања разредом у настави музике у основној школи* мр Славица Стефановић дала је значајан допринос истраживању у области музичке педагогије у Србији. Она је, пре свега, отворила нову област истраживања, која је све актуелнија и у области опште педагогије и педагошке психологије, јер проблеми управљања разредом и успостављање активне сарадничке и конструктивне комуникације у којој наставник представља и вођу и медијатора и саговорника, представљају изазов савременом образовању, у времену када су вредности промењене и ауторитет наставника се свакодневно доводи у питање. Руковођење разредом је феномен који свакако заслужује пажњу и са становишта предмета Музичке културе, због специфичне позиције овог предмета у оквиру наставног плана и програма.

Оно што рад мр Славице Стефановић чини специфичним је њено континуирано реферирање на методiku образовне праксе, тако да рад обилује илустративним инструктивним прилозима, који произилазе из њеног примарног опредељења. Она се креће танком линијом између научног и стручног приступа и

тако обезбеђује емпиријску проверу својих практичних знања и искустава. Интеграцијом ова два приступа она омогућава читав низ импликација у пракси музичког образовања и то је оно што овом раду даје вредност.

Мр Славица Стефановић је кандидаткиња са дугогодишњим изузетно успешним искуством у методици музичке наставе, те стога има изграђене ставове по многим питањима руковођења разредним активностима, која она јасно и исказује приликом тумачења резултата истраживања, а која могу представљати предмет дискусије у току усмене одбране рада.

Предмет и циљ рада

Докторску дисертацију Славице Стефановић одликује холистички приступ, али и чврста структура којом се систематски приказују елементи четири групе релевантних чинилаца управљања разредом. Сви чиниоци су посматрани са аспекта музичких, педагошких и психолошких законитости, што несумњиво доприноси бољем разумевању наставног процеса, а самим тим и месту и улози наставника и његове успешности у подучавању. Оно што представља изазов у овом раду је обимност података која повремено отежава синтезу и тумачење налаза у ширим теоријским и примењеним оквирима.

Полазне претпоставке и резултати истраживања

Рад почива на претпоставци да ће се кроз теоријски и емпиријски приступ теми успешно идентификовати ефикасност појединачних, као и групних чинилаца успешног управљања разредом. Мр Славица Стефановић у томе успева, јер су у раду обједињени и у исту раван доведени бројни чиниоци управљања разредом који тако осликавају јединствени приступ музичкој настави у основној школи.

Методе које су примењене у истраживању

Вредност емпиријског дела дисертације сагледавамо пре свега кроз њен иновациони квалитет. Ради се о првом емпиријском истраживању ових питања/тема у музичкој педагогији у Србији, које при томе даје прве налазе који осликавају проблематику управљања разредом и представљају „камен темељац“ за даља истраживања у овом домену. Подаци су обрађени дескриптивном анализом, прегледно и исцрпно, уз интерпретацију која је снажно обележена аутономном концепцијом модела разредне дисциплине ауторке, а коју она сматра оптималном.

Налази емпиријског дела истраживања дају врло интересантне податке о томе како се одвија настава музике у вишим разредима основне школе и имају практичне импликације када се ради о евалуацији наставног плана и програма Музичке културе, методичком и дидактичком унапређењу наставе, као и о обуци наставника за руковођење разредном динамиком, како на академском нивоу, тако и у оквиру стручног усавршавања. Може се јасно очекивати да ће налази истраживања омогућити унапређење праксе музичког образовања у основним школама у Србији.

Литература

Списак коришћене литературе садржи 201 библиографску јединицу на српском/хрватском/босанском и енглеском (89 јединица) језику. Литература је адекватно одабрана, обрађена на систематичан начин и обухвата кључна дела из области обрађиваних у раду: педагогије, музичке педагогије, методике наставе музичке културе, опште и педагошке психологије. У оквиру сегмента Прилози (3 прилога) кандидаткиња прилаже: „Инструктивни прилог“, „Упитник за наставнике“ и „Упитник за ученике“. Тиме се отвара могућност за примену у другим истраживањима и сходно томе, поређење резултата, и унапређење наставне праксе.

Наводимо питања која би била полазна основа за дискусију:

- Мотивација кандидаткиње за избор теме?
- Педагошке импликације налаза који се односе на стратегије наставника у разреду?
- Вредност добијених података за унапређење плана и програма наставе Музичке културе у основној школи?
- Компарација конзервативног и савременог модела управљања разредом? Предности и мане?
- Даље идеје кандидаткиње у правцу продубљивања истраживања на тему руковођења разредом?

6. ОБРАЗЛОЖЕЊЕ ДОПРИНОСА ДОКТОРСKE ДИСЕРТАЦИЈЕ

1. Докторска дисертација мр Славице Стефановић *Чиниоци ефикасног управљања разредом у настави музике у основној школи* даје допринос развоју интердисциплинарног приступа, јер феномен управљања разредом сагледава са позиције музичке педагогије, опште педагогије, педагошке психологије и методике наставе Музичке културе;
2. Дисертацијом се отвара нова тематска област у музичкој педагогији, која је све актуелнија и у педагошкој психологији и општој педагогији, јер проблеми управљања разредом и успостављање активне сарадничке и конструктивне комуникације представљају изазов савременом образовању у времену када су вредности промењене и ауторитет наставника се свакодневно доводи у питање;
3. Кандидаткиња је дала садржајан преглед теоријских, истраживачких и инструктивних сазнања у домену четири групе чинилаца управљања разредом;
4. Реализовано је примењено емпиријско истраживање значајног обима и то први пут са темом разредне дисциплине, што сврстава ову дисертацију у групу новијих дисертација у области музичке педагогије који се заснивају на методологији друштвених наука, пре свега педагогије, чиме се повећава објективност података и поузданост закључака;
5. Стицање теоријског и емпиријског знања о профилу чинилаца управљања разредом у вишим разредима основне школе има високу трансферну вредност за праксу наставе Музичке културе;

6. Стога се, значајан допринос ове примењене научно истраживачке дисертације огледа у читавом низу практичних импликација које она омогућава: унапређења наставничких компетенција, стратегија и стилова руковођења наставним активностима, поступцима обликовања понашања ученика и доприноса њиховом општем и музичком развоју;
7. Рад омогућава снажан повратни утицај на: унапређење праксе методике наставе музичког образовања на академском образовном нивоу; као и на допринос развоју сазнања о начинима реализације циљева и задатака плана и програма Музичке културе, указујући на јаке и слабе стране курикулума и тиме се отвара простор за његове корекције; и на могуће правце стручног усавршавања наставника Музичке културе.

Списак научних и стручних радова који су објављени на основу истраживања у оквиру рада на дисертацији:

1. Стефановић, С. (2011). Коришћење времена у школским условима. У С. Маринковић и С. Додик (Ур): *Зборник радова са научног скупа Традиција као инспирација* (678-686). Бања Лука: Академија умјетности Универзитета у Бањој Луци.
2. Стефановић, С. (2014). Музичке компетенције наставника музике у основној школи. У С. Маринковић, С. Додик и А. Петров (Ур.): *Зборник радова са научног скупа Традиција као инспирација* (54-61). Бања Лука: Академија умјетности Универзитета у Бањој Луци.
3. Стефановић, С. (2014). Настава музике у основној школи: Дисциплина ученика и стратегије наставника. У М. Петровић (Ур.): *Тематски зборник: Социолошки аспект педагогије и извођаштва у сценским уметностима* (70-81). Београд: Факултет музичке уметности.
4. Стефановић, С. (2015). Музичке активности у основној школи: концентрација и пажња ученика. У С. Маринковић и С. Додик (Ур): *Зборник радова са научног скупа Традиција као инспирација* (633-649). Бања Лука: Академија умјетности Универзитета у Бањој Луци.

7. ЗАКЉУЧАК КОМИСИЈЕ

Докторска дисертација мр Славице Стефановић *Чиниоци ефикасног управљања разредом у настави музике у основној школи* остварује допринос развоју музичке педагогије отварањем нове тематске области, која је све актуелнија у области педагогије, као и применом методологије емпиријског истраживања значајног обима и то по први пут са темом разредне дисциплине у настави Музичке културе у вишим разредима основне школе, што овом раду обезбеђује савремени приступ истраживању музичког образовања. Интеграцијом примењено- научног и стручног приступа кандидаткиња обезбеђује емпиријску проверу својих практичних знања и искустава и омогућава читав низ импликација у пракси музичког образовања и то је

оно што овом раду даје вредност. Она холистички, систематски и обухватно сагледава чиниоце који условљавају контекст у коме се настава одвија, при томе заступајући мултидисциплинарни приступ, јер феномен управљања разредом сагледава са позиције музичке педагогије, опште педагогије, педагошке психологије и методике наставе Музичке културе. Може се очекивати да ће налази спроведеног истраживања омогућити унапређење праксе музичког образовања у основним школама у Србији.

На основу критичког сагледавања и оцене докторске дисертације, Комисија констатује да он по свим својим одредницама и елементима испуњава критеријуме докторског научног рада и представља допринос развоју теорије и праксе музичке педагогије. Комисија стога једногласно даје дисертацији мр Славице Стефановић *Чиниоци ефикасног управљања разредом у настави музике у основној школи*, **позитивну оцену** и са задовољством предлаже Наставно-уметничко-научном већу Факултета музичке уметности и Сенату Универзитета уметности у Београду да **прихвати Извештај и покрене процедуру за јавну одбрану докторске дисертације**.

Комисија у саставу:

др Бланка Богуновић, редовни професор
Универзитет уметности у Београду, Факултет музичке уметности, ментор

др Ивана Дробни, редовни професор
Универзитет уметности у Београду, Факултет музичке уметности

др Милена Петровић, ванредни професор
Универзитет уметности у Београду, Факултет музичке уметности

др Нада О'Брајан, доцент
Универзитет уметности у Београду, Факултет музичке уметности

др Миомира Ђурђановић, ванредни професор,
Универзитет у Нишу, Факултет уметности

